Årsredovisning 2024

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd

KÖPINGS KOMMUN

Innehåll

SAMMANFATTNING 2
GRUNDUPPDRAG 3
Verksamhetens grunduppdrag och ansvarsområde 3
Verksamhetsfakta 3
Viktiga förhållanden 4
Händelser av väsentlig betydelse 5
MÅLUPPFÖLJNING 6
Övergripande mål - Verksamhet 6
Övergripande mål - Medarbetare 7
Övergripande mål - Ekonomi 7
Prioriterade områden 8
VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER 9
Riskanalys 9
Internkontrollplan 9
EKONOMISK UPPFÖLJNING 12
Driftredovisning 12
Arboga kommun 12
Hallstahammars kommun 12
Kungsörs kommun 13
Köpings kommun 13
Surahammars kommun 13

SAMMANFATTNING

Väsentliga händelser

- Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd är en kommunal tillsynsmyndighet. Nämndens uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare (ställföreträdare). Nämnden har också i uppdrag att utreda behovet av ställföreträdare. Utöver det ska nämnden rekrytera och utbilda ställföreträdare. Nämnden har fullföljt samtliga uppdrag.
- Överförmyndarnämnden har fokuserat på att följa verksamhetsplan 2024 och i den mån det varit möjligt arbetat med i den satta mål, kvalitetsfaktorer samt indikatorer.
- Målet gällande årsräkningar har varit att samtliga i tid och kompletta sådana skulle vara färdiggranskade senast 30 juni 2024. Av 570 årsräkningar som kommit in i tid var det per det fastställda datumet 535 som granskats.
- Målet gällande yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltarskap har varit 84 arbetsdagar. Den genomsnittliga handläggningstiden har varit 68 arbetsdagar.

Övriga händelser under året

- Verksamheten har infört ett nytt ärendesystem och arbetat med att införa digitala tjänster.
- Nämnden har genomfört rekryteringsinsatser gällande ställföreträdare.

GRUNDUPPDRAG

Verksamhetens grunduppdrag och ansvarsområde

Nämndens grunduppdrag

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd är en kommunal tillsynsmyndighet och arbetar för att samhällets mest utsatta inte ska missgynnas ekonomiskt och rättsligt. Nämndens uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndarnämnden har också i uppdrag att utreda behovet av ställföreträdare. Utöver det ska nämnden rekrytera och utbilda ställföreträdare. Nämnden har fullföljt samtliga uppdrag, fokuserat på att följa verksamhetsplan 2024 och i den mån det varit möjligt arbetat med i den satta mål, kvalitetsfaktorer samt indikatorer.

Ansvarsområde

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ansvarar för överförmyndarverksamheten i kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning. Köpings kommun är värdkommun. Den gemensamma nämnden och dess kansli ingår i värdkommunens organisation.

Verksamhetsfakta

Verksamhet	Totalt	Arboga	Hallstahammar	Kungsör	Köping	Surahammar
Antal ärenden	1 157	215	249	136	420	137
Godmanskap	683	123	154	91	249	66
Förvaltarskap	77	17	16	5	32	7
Godmanskap/Förvaltarskap	22	7	4	4	4	3
Förmynderskap	362	67	74	33	127	61
Ensamkommande barn	13	1	1	3	8	0

Viktiga förhållanden

Situationen i världen

Konflikter och maktskiften i världen kan komma att påverka migrationsfrågor. Under senare av 2021 har det bland annat skett maktskifte i Afghanistan. Uppstår instabilitet där riskerar Europa en flyktingkris. I början av 2022 har konflikt uppstått i Ukraina, en konflikt som har fortsatt. I slutet av 2023 har det uppstått konflikt mellan Israel och Hamas, en konflikt som också har fortsatt och spridit sig i regionen. Händelserna i omvärlden kan komma att föranleda en ökning av antal ensamkommande barn i Sverige. Antal ärenden rörande ensamkommande barn har däremot inte ökat i någon större omfattning under 2024. Nämnden behöver trots det fortsatt beakta det som sker i omvärlden.

Ekonomi

Ökade kostnader, en större ökning av prisbasbeloppet och ökning av reseavdraget medför ändrade ekonomiska förutsättningar. Under början av 2024 har det vidare med anledning av Köpings kommuns stora budgetunderskott införts inköps- och anställningsstopp i kommunen, vilket också medfört ändrade ekonomiska förutsättningar. Utifrån rådande ekonomiska förutsättningar behöver nämnden fortsatt hushålla med tilldelade resurser.

Översyn av regelverket om gode män och förvaltare

Utredningen kring översyn av regelverket om gode män och förvaltare har redovisats 2021. Frågor som har behandlats är bland annat hur rekryteringen av kompetenta ställföreträdare kan underlättas och i vilka särskilda fall som det bör kunna utses professionella ställföreträdare, hur ställföreträdare kan få ett bättre och mer professionellt stöd under pågående uppdrag samt om och hur det kan upprättas ett nationellt ställföreträdarregister. Verksamheten följer den fortsatta utvecklingen av översynen och kan komma att påverkas av de förslag som lämnats.

Digitalisering

Digitaliseringen är ett globalt fenomen och påverkar i stort sett alla delar av samhället. Det medför stora möjligheter, men också risker. Digitalisering kommer att vara en viktig fråga för att behålla och höja kvalitén samt servicen i verksamheten. Den kommer också att vara en viktig fråga för att öka kostnadseffektiviteten och nå framgång i arbetet med nämndens mål. Samhällets förväntningar på att leverera enkla och smidiga lösningar ökar. För att följa den rådande utvecklingen kring digitalisering har nämnden infört ett nytt ärendesystem och arbetat med att införa digitala tjänster, ett arbete som kommer att fortsätta.

Rekrytering av ställföreträdare

Det förekommer i vissa fall svårigheter att rekrytera ställföreträdare. Svårigheten kan handla om allt från att en huvudman har en stor förmögenhet till att en huvudman har en psykisk sjukdom eller missbruksproblem. Uppdraget som ställföreträdare präglas av ett betydande mått av ideell verksamhet. Det är ett frivilligt uppdrag och inte fråga om en anställning. Det har också inverkan i svårigheten att rekrytera ställföreträdare, bland annat eftersom gemene man i många fall saknar kunskap i hur vissa typer av huvudmän ska bemötas. Av betydelse i sammanhanget är även verksamhetens tillsynsroll över ställföreträdarna och dess skyldighet att rekrytera ställföreträdare. Det finns per definition en intressekonflikt inbyggd i att verksamheten rekryterar den som verksamheten sedan ska granska. Ju svårare det är att rekrytera desto större problem blir det här förhållandet, då en handläggare kan ha svårt att leverera kritik om hen är rädd för att

ställföreträdaren vill avsluta sitt uppdrag. Den redan befintliga intressekonflikten förstärks när det blir svårare att rekrytera ställföreträdare. Nämnden har arbetat aktivt och kontinuerligt för att hitta villiga ställföreträdare. Den i kommunen införda inköps- och anställningsstoppet har däremot medfört begränsningar för verksamheten i fråga om rekrytering av ställföreträdare. I vissa typer av ärenden har det funnits svårigheter att rekrytera ställföreträdare och det särskilt i vissa av de samverkande kommunerna, vilket i enskilda ärenden föranlett längre handläggningstider. Nämnden behöver därför fortsätta arbeta för att lösa rekryteringsbehovet av ställföreträdare.

Samverkan

Nämnden ansvarar för överförmyndarverksamheten i fem kommuner. Det medför möjligheter men också utmaningar. Verksamheten kommer i kontakt med olika aktörer både internt och externt inom varje kommun. För att kunna utöka samarbetet och skapa kommunikationskanaler samverkar verksamheten med olika aktörer. Samverkan har skett under 2024. Nämnden behöver även fortsättningsvis beakta att hålla en balans mellan samverkan med aktörer både internt och externt i respektive kommun och övrig verksamhet.

Händelser av väsentlig betydelse

Under början av 2024 har det med anledning av Köpings kommuns stora budgetunderskott införts inköps- och anställningsstopp i kommunen. Nämnden har inte innan inköps- och anställnings-stoppet haft budgetunderskott, vilket medfört att verksamheten samlat på sig överskott. Inköps- och anställningsstoppet har vidare medfört begränsningar för verksamheten i fråga om bland annat rekrytering av medarbetare och ställföreträdare. Begränsningar som i vissa fall medfört rekryteringssvårigheter av ställföreträdare och längre handläggningstider. Inköps- och anställnings-stoppet har också medfört att medarbetare haft begränsade möjligheter till kompetensutveckling, vilket påverkat och på sikt påverkar verksamhetens kvalité.

MÅLUPPFÖLJNING

Övergripande mål - Verksamhet

Kommunens verksamheter erbjuder bästa möjliga kvalitet för givna resurser

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Rättssäkerhet och effektivitet		→

Indikator	Utfall 2024	Riktvärde 2024	Bedömning	Trend
Samtliga i tid inkomna och kompletta årsräkningar senast 30 juni	94%	100%		↗
Yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltarskap	68	84		↘
Rekrytering av ställföreträdare	39	50		↘
Utbildning av nya och befintliga ställföreträdare som är i behov av utbildning	100%	100%		→

Analys kvalitetsfaktorer

Nämnden har fullföljt kvalitetsfaktorn och uppnått flera indikatorer.

- Utfallet gällande årsräkningar har varit några procentenheter under riktvärdet. Av 570 årsräkningar som kommit in i tid var det per det fastställda datumet 535 som granskats.

- Den genomsnittliga handläggningstiden gällande yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltarskap har varit 68 arbetsdagar.

- Utfallet gällande rekrytering av ställföreträdare har varit något under riktvärdet och det har under perioden genomförts rekryteringsinsatser.

- Under perioden har samtliga nya och befintliga ställföreträdare som är i behov av utbildning fått sådan.

Övergripande mål - Medarbetare

Vi har engagerade medarbetare som trivs och ett gott ledarskap

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Motiverade medarbetare	○	–

Indikator	Utfall 2024	Riktvärde 2024	Bedömning	Trend
Medarbetarengagemang Motivation		80%	○	–

Analys kvalitetsfaktorer

Medarbetarundersökning har inte genomförts.

Övergripande mål - Ekonomi

Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Tilldelad budgetram hålls och verksamhetens mål uppnås	●	↗

Indikator	Utfall 2024	Riktvärde 2024	Bedömning	Trend
Budgetavvikelse (Tkr)	2 968	0	●	↗

Analys kvalitetsfaktorer

Nämnden har fullföljt kvalitetsfaktorn och uppnått indikatorn.

Överskottet beror på:

- Lägre personalkostnader.
- Kommande kostnader avseende digitala tjänster.
- Inköps- och anställningsstopp.

Samlad bedömning av måluppfyllelse för de tre övergripande målen

Utifrån rådande omständigheter har nämnden till stor del fullföljt de tre övergripande målen.

Prioriterade områden

Prioriterat område

Syftet med prioriterat område

Digitalisering

Digitalisering kommer att vara en viktig fråga för att behålla och höja kvalitén samt servicen i verksamheten. Den kommer också att vara en viktig fråga för att öka kostnadseffektiviteten och nå framgång i arbetet med nämndens mål. Samhällets förväntningar på att leverera enkla och smidiga lösningar ökar. För att följa den rådande utvecklingen kring digitalisering har nämnden infört ett nytt ärendesystem och arbetat med att införa digitala tjänster, ett arbete som kommer att fortsätta.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Riskanalys
Internkontrollplan

Överförmyndarnämndens egna risker

Risk	Beskrivning	Riskvärde (1-16)
Gallring akter	Risk att avslutade akter inte gallras.	12
Avslutande myndiga	Risk att akter där barn blivit myndiga inte avslutas.	9
Delgivning	Risk att delgivning av redovisningshandlingar inte sker.	12
Handläggningstid sluträkningar	Risk att sluträkningar inte granskas inom utsatt handläggningstid.	12
Redogörelse arv	Risk att det inte begärs och lämnas redogörelse när skifte inte skett.	12

Gemensamma processer

Risker	Beskrivning	Riskvärde (1-16)
Informationshantering	Risk att vi förlorar information pga att informationshanteringsplaner (som tidigare benämndes dokumenthanteringsplaner) inte är uppdaterade och därmed inte följs. Orsak: Förlegade dokumenthanteringsplaner Konsekvens: Följer inte arkivlag och vi tappar information	9
Allvarlig störning	Risk för att verksamheten inte klarar att hantera allvarlig störning	4
Otillåtna direktinköp/direktupphandlingar	Risk för förekomst av att inköp av varor eller tjänster utförs utan upphandling Orsak: Resursbrist, ovilja, dålig planering, okunskap Konsekvens: Dåligt rykte, bristfällig avtalstrohet, bristfällig ekonomisk hushållning	8

Uppföljning av kontroller, nämndens egna risker

Kontrollerade ärenden

Kontroll genomförd 2024-10-14

10 godmanskaps-/förvaltarskapsärenden
Akt: 3106, 4064, 5722, 8160, 8419, 8568, 8643, 8858, 9082 och 9198

5 förmynderskapsärenden
Akt: 247, 4407, 8924, 9026 och 9161

Kontroll (IKP)	Ansvarig	Status	Bedömning	Resultat	Åtgärd
Gallring akter					
Gallring	Lorenzo Diaz Zamora	✓	◑	Pågår.	
Kommentar: Gallring sker i november.					
Avslutande myndiga					
Avslutande myndiga	Lorenzo Diaz Zamora	✓	◑	Klar.	
Kommentar: Akter avslutats i samtliga ärenden, förutom i ett ärende.					
Delgivning					
Delgivning	Lorenzo Diaz Zamora	✓	●	Klar.	
Kommentar: Delgivning skett i samtliga ärenden.					
Handläggningstid sluträkningar					
Handläggningstid sluträkningar	Lorenzo Diaz Zamora	✓	◑	Klar.	
Kommentar: Granskning genomförts inom utsatt tid, förutom i två ärenden.					
Redogörelse arv					
Redogörelse arv	Lorenzo Diaz Zamora	✓	●	Klar.	
Kommentar: Ingen avvikelse.					

Uppföljning av kontroller, gemensamma processer

Kontroll (IKP)	Ansvarig	Status	Bedömning	Resultat	Åtgärd
Informationshantering					
Aktuell och uppdaterad dokumenthanteringsplan	Lorenzo Diaz Zamora	✓	◐	Klar.	
Kommentar: Dokumenthanteringsplan finns och behöver uppdateras till viss del.					
Allvarlig störning					
Kontinuitetsplaner	Lorenzo Diaz Zamora	✓	◐	Pågår.	
Kommentar: Arbete med kontinuitetsplan påbörjad.					
Otillåtna direktinköp/direktupphandlingar					
Andel inköp enligt avtal	Lorenzo Diaz Zamora	✓	◐	Klar.	
Kommentar: Avtalstrohet 2024 konsultkostnader: Överförmyndarnämnden uppvisar en avtalstrohet om 25% avseende konsulttjänster. Under perioden januari-oktober har nämnden sammanlagt gjort inköp av konsulttjänster för 23 430,50 kr. Av detta belopp utgör 4 950,50 kr avtalstroget inköp, medan resterande 18 480 kr avser bristande avtalstrohet. Den bristande avtalstroheten hänför sig till ett överflyttat ärende där en tidigare kommun anlitat en extern aktör som ställföreträdare. Uppföljning avtalstrohet 2023 i jämförelse med avtalstrohet 2024 delår: Nämnden uppvisar en avtalstrohet på 100% avseende representation under perioden januari-oktober, med ett totalt inköpsbelopp på 2 617 kr. Detta innebär en förbättring med 17% jämfört med delåret 2023, då avtalstroheten uppgick till 83%. Uppföljning skafferiavtalet: Den totala kostnaden för skafferiavtalet uppgår till 701,56 kr under perioden januari-oktober. Inköpen är inte förenliga med skafferiavtalets syfte, eftersom de inte har gjorts på grund av akuta behov. Inköp kan göras via befintlig ramavtalsleverantör. För att undvika fraktavgifter som överstiger verksamhetens totala inköp krävs att den sammanlagda ordersumman överstiger ett visst belopp. Verksamhetens inköp, exempelvis av mjölk, når inte upp till detta belopp. Det är därför nödvändigt att upphandla avtal som är anpassade för mindre verksamheter med lägre inköpsvolymer. Alternativt kan flera verksamheter samverka för gemensamma inköp, vilket dock förutsätter en samordningsfunktion.					

EKONOMISK UPPFÖLJNING

Driftredovisning

Verksamhet (Tkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall föreg. år	Avvikelse föreg. år
Överförmyndarnämnd	185	219	34	170	47
Överförmyndarkansli	6 544	7 735	1 191	6 389	1 201
Arvoden ställföreträdare	2 951	4 694	1 743	3 130	1 071
Summa	**9 680**	**12 648**	**2 968**	**9 689**	**2 319**

Sammanfattande analys budgetavvikelse

Avvikelse: 2 968 tkr

Överskottet beror dels på lägre personalkostnader, dels på kommande kostnader avseende digitala tjänster. Även inköps- och anställningsstoppet har bidragit till överskottet.

Arboga kommun

Verksamhet (Tkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	Faktisk kostnad Arvode
Överförmyndarnämnd 19 %	35	42	7	
Överförmyndarkansli 19 %	1 243	1 470	227	
Arvoden ställföreträdare				542
Summa	**1 278**	**1 512**	**234**	**542**

Hallstahammars kommun

Verksamhet (Tkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	Faktisk kostnad Arvode
Överförmyndarnämnd 21 %	39	46	7	
Överförmyndarkansli 21 %	1 374	1 624	250	
Arvoden ställföreträdare				562
Summa	**1 413**	**1 670**	**257**	**562**

Kungsörs kommun

Verksamhet (Tkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	Faktisk kostnad Arvode
Överförmyndarnämnd 12 %	22	26	4	
Överförmyndarkansli 12 %	785	928	143	
Arvoden ställföreträdare				334
Summa	**807**	**954**	**147**	**334**

Köpings kommun

Verksamhet (Tkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	Faktisk kostnad Arvode
Överförmyndarnämnd 35 %	65	77	12	
Överförmyndarkansli 35 %	2 291	2 707	416	
Arvoden ställföreträdare				1 195
Summa	**2 356**	**2 784**	**428**	**1 195**

Surahammars kommun

Verksamhet (Tkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	Faktisk kostnad Arvode
Överförmyndarnämnd 13 %	24	28	4	
Överförmyndarkansli 13 %	851	1 006	155	
Arvoden ställföreträdare				318
Summa	**875**	**1 034**	**159**	**318**